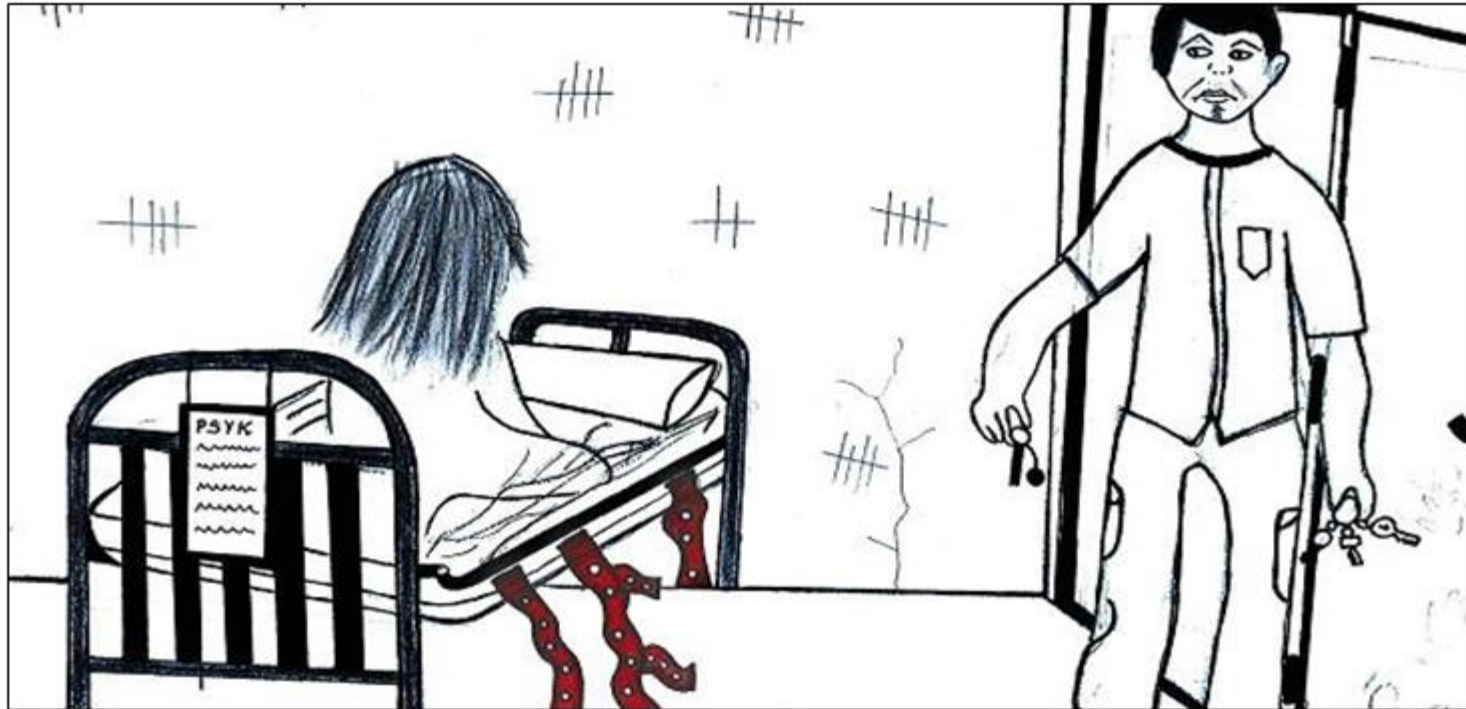

Tvangstallene

VG gransker bruk av mekaniske tvangsmidler
Av Synnøve Åsebø og Mona Grevi Norman

Kvinnen på Gaustad

- Har de siste to årene vært bundet fast hele eller store deler av døgnet.
- Vi hørte først om saken høsten 2014. Da hadde hun gått rettens vei for å slippe ut – slik at hun kunne ta sitt eget liv. Kvinnen tapte saken.
- I november 2015 var hun klar for å fortelle.

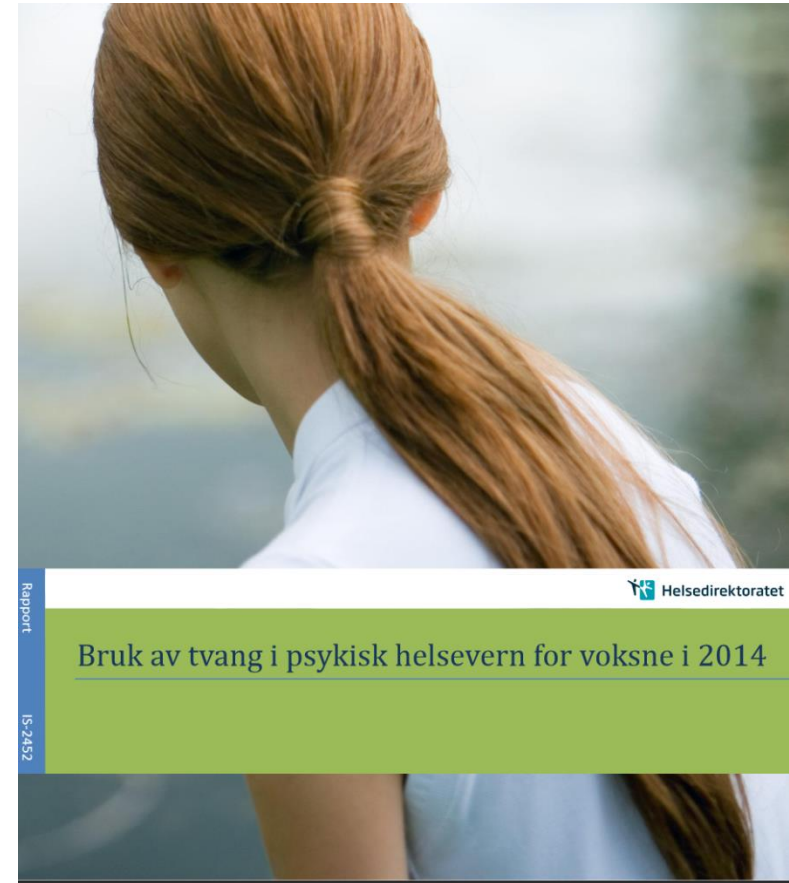

Hvor unik var hennes historie?

Innsyn i tvangsmiddelbruk

- Kontaktet Helsedirektoratet, som selv sa at deres årlige oversikt var mangelfull
- Vi kontaktet de 102 institusjonene som er godkjent for døgnopphold på tvang.
- Ba om fire tall: Antall vedtak om mekaniske tvangsmidler, antall pasienter som hadde vedtak, antall vedtak som varte over 8 timer og det lengste vedtaket det året. For 2014 og 2015.
- De fleste ga oss innsyn, men arbeidet tok tid fordi det kun fantes manuelt i *håndskrevne tvangsprotokoller*.

Hva fant vi:

- Sykehusene hadde meldt inn 2802 vedtak i 2014 – i realiteten var tallet 3768.
- Flere sykehus hadde store avvik. Ved St. Olavs var det rapportert inn 30 beltelegginger – til oss opplyste de 251 vedtak.
- Helsedirektoratet viste til at tvangsmiddelbruken var redusert, men i tallene vi hadde hentet inn gikk den opp.
- Vi fant store regionale forskjeller. Pasienter i Helse Vest hadde nesten dobbelt så stor risiko for å bli lagt i belter som pasienter ellers i landet.
- Hver fjerde beltelegging varer lenger enn 8 timer.

Noen av sakene

Boligeier? Pensjonist? Lån?

Spar smart nå!

ÅRETS AVIS - ÅRETS NETTSTED

VG

ÅRETS AVIS - ÅRETS NETTSTED

113 Mandag 25. april 2016 Uke 17 Kl. 31,00

Må bli MANN-FOLK!

Solskjær etter sjokktrøpet

MOSTE Trømsø

Helse-Norge rapporterte ikke 966 tilfeller:

Belte-tvang BLIR IKKE VARSL

SYKKEL PÅ KJØPET

Vet ikke hvor mange som legges i belter

Helse-Norge skylder på rot og manglende motivasjon

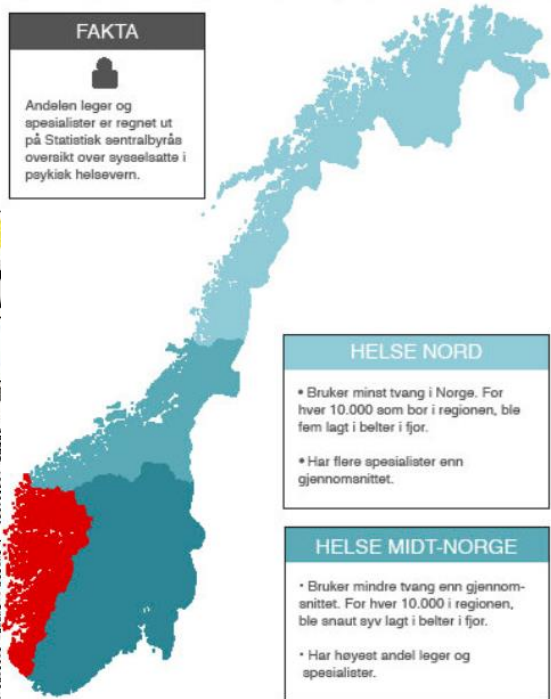
La pasienter i belter **3768** ganger **966** forsvant Disse tallene fikk Høie **2802**

Klikk for å se ditt sykehus

FAKTA

Andelen leger og spesialister er regnet ut på Statistisk sentralbyrås oversikt over syseisatte i psykiatri helsevern.

HELSE NORD

- Bruker minst tvang i Norge. For hver 10.000 som bor i regionen, ble fem lagt i belter i fjor.
- Har flere spesialister enn gjennomsnittet.

HELSE MIDT-NORGE

- Bruker mindre tvang enn gjennomsnittet. For hver 10.000 i regionen, ble anautt syv lagt i belter i fjor.
- Har høyest andel leger og spesialister.

HELSE SØR-ØST

- Bruker mindre tvang enn gjennomsnittet. For hver 10.000 i regionen, ble anautt syv lagt i belter i fjor.
- Har høy andel leger og spesialister.

HELSE VEST

- Har nesten dobbelt så stor beltebruk som resten av landet. For hver 10.000 i regionen, ble droyt 11 lagt i belter.
- Har lavest andel leger og spesialister.

«Et maktmisbruk i kke a na oversikt

TVANG I PSYKIATRI

«Et maktmisbruk i kke a na oversikt

SYKKEL PÅ KJØPET

ST. OLAVS HOSPITAL

1855 TIMER

SYKEHUSET ØSTFOLD

1549 TIMER

SYKEHUSET VESTFOLD

500 TIMER

Mangler oversikt

«Det er et maktmisbruk i kke a na oversikt»

TYRRETTEN STIRREDE: Vibe-2016 har 4 saker som er i behandling med domstolene i Oslo og Akershus.

TYRRETTEN (VG) Vibe (21)

kan fortsette å være en rapport om tilbake som ikke har noen fast i saken, uter av stand til å være seg.

«Kan bli bitter

«Det er et maktmisbruk i kke a na oversikt»

«Kan bli bitter

«Det er et maktmisbruk i kke a na oversikt»

Mangler oversikt

«Det er et maktmisbruk i kke a na oversikt»

Vilde

- Innlagt i perioder fra 2005 og frem til i dag.
- Selv om det har gått flere år siden nå, slet hun fortsatt med mareritt om hvordan det var å bli lagt i belter.
- Hadde en opplevelse av at reimseng ble brukt som en straff når hun ikke gjorde som de ansatte ønsket.

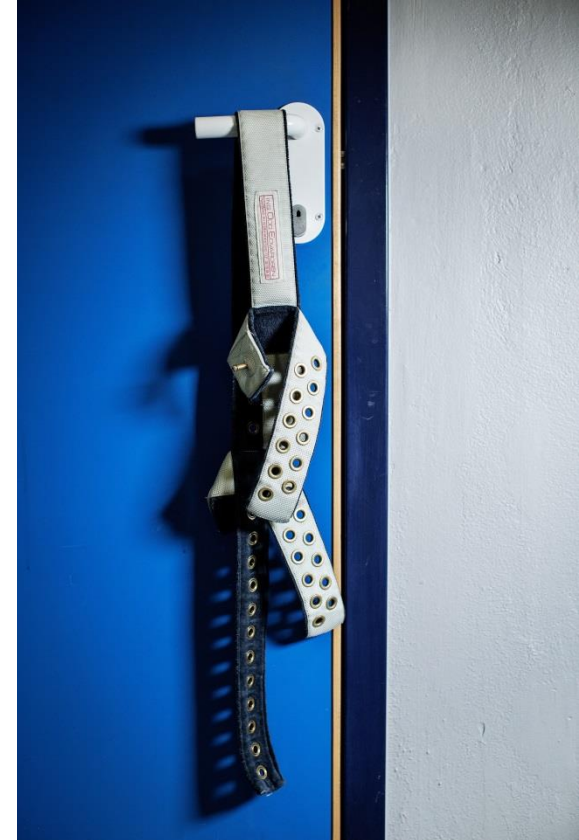

Natalie

- Innlagt på Veum i Østfold fra hun var 16 til hun var 18 år gammel.
- Tvangsprotokollene viser at hun i all hovedsak ble beltelagt på kveld- og nattestid. Selv mener hun tvangsmidler ble tatt i bruk når hun ikke ville legge seg å sove.
- Gjentatte klager til kontrollkommisjonen – uten medhold

Regionale forskjeller

- Hva var egentlig de regionale forskjellene?
- Antall beltelegginger per innbygger i opptaksområdet til hvert helseforetak – sammenlignbart.
- Ingen grunn til å tro at man jevnt over er «sykere» i en region fremfor en annen.
- Hentet inn tall fra SSB på sysselsatte – kunne dette forklare?
- Statistikker kunne regne på tallene våre.

TVANG I PSYKIATRIEN

DER LEGGES FLEST I BELTER

Helse Vest: Færrest leger – mest tvang

Av **KOYA GRVI NORDMAN, SYNDVVE ÅSELD og HALLGER VÅGENES** (Foto) **BERGEN/STAVANGER (VG)** I helseminister Bent Høies hjemregion legges pasienter i belter nesten dobbelt så ofte som i resten av landet. Samme region har lavest andel leger og spesialister i psykiatrien.

Det er ikke bare sykdomsbildet som avgjør om en psykiatrisk pasient blir lagt i belter. VGs kartlegging av beltebruk i norske psykiatriske avdelinger at hvor man bor i landet også spiller en rolle. Ingen brukte flere belter enn Helse Vest, med de to største sykehusene i Stavanger og Bergen.

Både i 2011 og 2015 la de pasienter i belter nesten dobbelt så ofte som i de tre andre helseregionene.

Helsemyndighetene har i en årrekke snakket om geografiske forskjeller på tvangsbruk – uten å ha et fulstendig tallgrunnlag.

Søndag avslørte VG at helsemyndighetenes oversikt over bruk av mekaniske tvangsmidler som beltevinger, transportør-er og transportretinner, er svært mangelfull. En av fire beltelegginger finner ikke veien inn i den offentlige oversikten til HelseDirektoratet.

Lavest andel leger

VGs analyser tallene som nå er hentet inn opp mot Statistisk sentralbyrås oversikt over hvem som jobber i sykehusenes psykiatriske avdelinger.

Denne analysen viser at sykehusene som brukte mest tvang har lavest andel leger og psykiatere ansatt på sine psykiatriske avdelinger.

At andelen spesialister spiller inn på tvangsbruken, kjennetegner også Kjen I.

– Vi har ingen grunn til å tro at vi har mer alvorlige pasienter enn det andre har. Det å være mange tok og erfarne folk, skaper en trygghet for pasienten som gjør at du kanskje klarer å løse situasjonen på en bedre måte, sier fungerende avdelingsleder i Helse Stavanger, Helle Kristine Schøyen.

Helse Stavanger hadde landets høyeste tvangsbruk i 2014. I fjor halverte de antallet beltelegginger, men Helse Bergen hadde en kraftig økning, slik at regionen under ett hadde en negativ utvikling.

Når man har få spesialister, så gjør det faktisk sommer med utarbeiding, langsomt med å få sett i gang med behandling og det tar lengre tid å få folk frike. Med nok spesialister så får man en bedre flyt i behandlingene, man får raskere utført i gang til å og gi god behandling, sier klinikkjeff Kristin Jordheim Bovim ved Sandviken sykehus i Bergen.

Bovim sier at enkelte pasienter i Helse Bergen har dratt statistikken ved å opp i fjor. Spesialistmangelen har imidlertid vært et tema i mange år.

– Vi har holdt på å bli mye å måtte bruke

HØY TVANGSBRUK: Klinikkjeff Kristin Jordheim Bovim ved Sandviken sykehus i Bergen

Helse Stavanger forteller at de gjennom flere år har blitt med å bemanne sykepleierstillinger.

Avhengig av vikarer

– Stavanger har vært et område preget av oppsigelser og godt borte leger som har gjort rekrutteringsprosessen av sykepleiere vanskelig. Vi har hatt en større vakans, folk har mistet jobbe og tid og vi har måtte leie inn vikarer, sier Schøyen i Helse Stavanger.

– Er det noe av forklaringen på den høye bruken av tvangsmidler?
– Det mener jeg godt kan hende være. – Hvorfor har dere ikke flere spesialister?
– Vi har utdannet for få spesialister over

tid på grunn av mangel på utdanningsstillinger for leger. Det har vært vanskelig å rekruttere spesialister fra andre steder i landet, sier Schøyen.

Helse leger til at situasjonen er i ferd med å bedre seg.

– Begge sykehusene forteller at de har høyt overlegg på sine psykiatriske avdelinger – det vil si at flere pasienter er innlagt enn det er plass og personale til.

– Det er den hjemregien som legger å tenk over høyest tvangsbruk.

– Det liker jeg spesielt ikke. Helse Stavanger har jo en relativt lang periode med utfordringer med rekruttering, men det oppfører jeg at de har grepet fatt i, sier Høie.

– Flere forklaringer

Helseminister Bent Høie sier til VG at han ikke kan godse de store geografiske forskjellene som kommer fram av VGs kartlegging. – Det er nesten den vanligste årsaken som gjør at vi regioner med så det er noe bruk av tvang enn det som er riktig.

– Er ikke det et politisk ansvar at det er god nok bemanning ute i sykehusene?

VG i går

LÅ HØYEST: Helse Stavanger hadde landets høyeste tvangsbruk i 2014, men fungerende avdelingsleder Helle Schøyen, spesialist Kristin Jordheim Bovim (til venstre) og prosjektleder Solve Braut Klarte å halvere beltebruken i fjor.